

Vodna učna pot Vuhreščica

prof. dr. Ana Vovk Korže in Vesna Jurač, prof.

V sodelovanju:

OBČINA RADLJE OB DRAVI
KRAJEVNA SKUPNOST VUHRED
FILOZOFSKA FAKULTETA - MEDNARODNI CENTER ZA
EKOREMEDIACIJE
OSNOVNA ŠOLA RADLJE OB DRAVI

Maribor, september 2008

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

Urejanje Vodne učne poti Vuhreščica se je pričelo leta 2008. Povod za to je bilo praznovanje 600. obletnice prve omembe Vuhreda in v okviru tega obnova dotrajanih vaških vodnih korit. Na pobudo Krajevne skupnosti Vuhred se je Občina Radlje ob Dravi prijavila na razpis Heliosovega sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda in uspešno pridobila sredstva za sofinanciranje obnove korit. Projekt obnove korit je imel v primerjavi z ostalimi prijavljenimi projekti prednost tudi zato, ker je vključeval idejno zasnovo vodne učne poti. Osnutek vodne učne poti s stojišči ob zanimivostih, povezanih z vodo, so pripravile učiteljice skupaj z učenci podružnične osnovne šole v Vuhredu. Strokovno je Vodna učna pot Vuhreščica bila dopolnjena in izvršena s strani Filozofske fakultete Maribor, Mednarodnega centra za ekoremediacije.

V Vuhredu so vodno učno pot uredili po zgledu podobne vodne učne poti, ki so jo med leti 2005 in 2007 uredili v sosednjem kraju Dobrava, na levem bregu reke Drave. Tako se danes obe poti tematsko povezujeta in prehajata ena v drugo. V okviru ureditve Vodne učne poti Vuhreščica sta bili obnovljeni dve vodni koriti, počiščena in

obnovljena sta bila ledenica in štepah z okolico, izdelane in postavljene so bile informativne in učne table, vodno učno pot pa smiselno dopolnjuje še zloženka.

Na učnih tablah so zastopane naravnogeografske in družbenogeografske danosti območja v bližnji in daljni okolici Vuhreščice. Natančneje spoznamo naselje Vuhred nekoč in danes, potok Vuhreščico, ki je skozi zgodovino dajal kruh številnim mlinarjem, ki so na njej postavljali mline, ter lastnikom žag, na njej so postavili tudi manjše hidroelektrarne. V nekaterih, npr. v MHE Vuhred, elektriko pridobivajo še danes. V neposredni bližini Vuhreščice se nahaja ledenica, kamor so spravljali živila, štepah in Mravljakovo korito. Spoznamo tudi vodni koriti v središču naselja Vuhred, ki sta bili obnovljeni leta 2008.

ZAHVALJUJEMO SE KRAJANOM VUHREDA, DA SO Z OBNOVO VODNIH OBJEKTOV IN UREDITVIJO NJIHOVE OKOLICE OMOGOČILI POSTAVITEV UČNE POTI.

POTEK VODNE UČNE POTI VUHREŠČICA

Legenda:

- 1 - Ponovno oživiljena vodna korita
- 2 - Vodna učna pot Vuhreščica
- 3 - Vuhred nekoč
- 4 - Vodna učna pot Vuhreščica
- 5 - Ledenica, Mravljakovo korito in štepih
- 6 - Vuhreščica
- 7 - Mala hidroelektrarna in slap na Vuhreščici
- 8 - Cerkev sv. Lovrenca
- 9 - Smo v Vuhredu
- 10 - Pešpot Vuhreščica

Vodna učna pot Vuhreščica je namenjena spoznavanju različnih oblik voda, ki so med domačini še danes žive.

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

SMO V VUHREDU

Vuhred z levega brega Drave

KS Vuhred

http://www.kam.si/obcine/radlje_ob_dravi.html

Naselje Vuhred je v občini Radlje ob Dravi, na desnem bregu reke Drave. Je gruščasto naselje z 818 prebivalci (skupno število ljudi v KS Vuhred je 933). V preteklosti se je večina ljudi ukvarjala s kmetijstvom, danes pa le manjši del. Skozi kraj teče potok Vuhreščica. Severno je Pohorje, vzhodno Vuhreško polje in na zahodu polje na Šentvidu (Sv. Vid).

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

VUHRED NEKOČ

Vuhred iz šentviške strani

Pogled na cerkev

Star most čez Dravo

Nov most čez Dravo

Prvič se Vuhred omenja leta 1408. Njegovo ime izvira iz besede ograda. Kamnite ograde (vograde) so v preteklosti postavljali okrog njivic ob hišah. Nekoč je bil Vuhred pomembno splavarsko središče, od koder so po reki Dravi splavljali les, posekan v okoliških pohorskih gozdovih in razžagan na številnih žagah ob Vuhreščici. V Vuhredu je že pred prvo svetovno delovala tovarna Frank, ki je danes ni več. Skozi kraj je speljana železnica, ki povezuje Dravsko dolino in cestna povezava do osrednjega dela Pohorja.

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

PONOVNO OŽIVLJENA VODNA KORITA

V Vuhredu, v središču vasi, sta dve vodni koriti, v kateri teče voda iz Pohorja (površinski vodotoki). Koriti sta pomembna dediščina kmečkega okolja. V preteklosti so se ob njih zbirali krajanji, tukaj so se odžejali, zajemali vodo za potrebe v gospodinjstvu, perice so ob koritih prale, napajali so živino, ki se je pasla na okoliških pašnikih. Zgornje korito pri gasilskem domu je bilo zgrajeno v času stare Jugoslavije, spodnje korito pri kmetiji Kristan-Trunk pa v času druge svetovne vojne. Spodnje korito je bilo sprva leseno, leta 1952 pa so naredili betonsko korito. Po izgradnji vodovoda v Vuhredu med leti 1954 in 1957 vodo iz korit uporabljajo za napajanje živine, zalivanje vrtov in pranje avtomobilov. V letu 2008 sta obe koriti bili tudi obnovljeni s pomočjo Heliosovega sklada.

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FACULTETA ZA
FIZIČNE VEŠTINE

KS Vuhred

PSSST!

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

CERKEV SV. LOVRENCA

Cerkev sv. Lovrenca in kapelica sv. Janeza

Prvotna cerkev sv. Lovrenca se omenja leta 1168 in je bila temeljito predelana 1701. Sedanja neogotska župnijska cerkev je bila postavljena leta 1884 in je v celoti poslikana, le zidani zvonik nad Križevo kapelo je ohranil gotski videz. Cerkev sta leta 1892 dala poslikati Janez in Marija Pahernik, veleposestnika iz Vuhreda. V glavnem oltarju so podoba sv. Lovrenca in podobi sv. Petra in Pavla. Na stenah v prezbiteriju so prizori iz življenja cerkvenega zavetnika sv. Lovrenca. Stranska oltarja sta posvečena Mariji in sv. Jožefu. Pod zvonikom je stranska kapela sv. Križa. Daritveni oltar je iz leta 1983.

V neposredni bližini cerkve se nahaja tudi kapelica sv. Janeza.

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

PSSST!

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

MALA HIDROELEKTRARNA IN SLAP NA VUHREŠČICI

Slap v neposredni bližini MHE Vuhred

Ena izmed turbin v MHE Vuhred

Vuhreščica daje močan odsev energije. Že zgodaj so na njej pridobivali električno energijo. Prvotna hidroelektrarna je bila uničena med vojno in v neurjih. Leta 1910 je bila zgrajena Mala hidroelektrarna Vuhred. Tako so Vuhred, Vuzenica in Dobrava istega leta dobili elektriko (še pred Mariborom in Ljubljano, ki elektriko dobita šele po prvi svetovni vojni). Leta 1986 je malo hidroelektrarno Vuhred obnovil g. Ivan Pečovnik. Današnja hidroelektrarna na Vuhreščici ima moč 42 kW, njena moč pa je odvisna od vodnega pretoka v različnih delih leta. Tukaj proizvedena električna energija je speljana v javno električno omrežje in tako pripomore k obogatitvi slovenskega energetskega prostora.

V neposredni bližini male hidroelektrarne se nahaja slap umetnega nastanka, preko katerega je speljan most, zgrajen v času izgradnje hidroelektrarne in obnovljen leta 1999.

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

PRISLUHNIMO POTOKU VUHREŠČICA

Vuhred iz zraka

Kralova žaga

V potok Vuhreščica se združijo več potokov, ki izvirajo v osrednjem Pohorju, pod Malo Kopo. Od izvira do izliva je dolga 5,1 km, široka pa od 1 m do 4 m. Vuhreščica je za domačine v preteklosti imela velik pomen, saj je poganjala preko petdeset žag Venecijank in številne mline. Danes jih ni več, saj je višina vode precej nižja in tudi pretok se je zmanjšal. Danes je pretok vode v Vuhreščici 0,60 m³/s. Zaradi velike reliefne energije je na Vuhreščici precej brzic, voda pa se umiri tik pred izlivom v Dravo. Porečje Vuhreščice je tudi pomembno ribolovno območje, predvsem zaradi rib, ki iz Drave plavajo po Vuhreščici navzgor, kjer se drstijo.

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FLOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

PSSST!

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

LEDENICA, MRAVLJAKOVO KORITO IN ŠTEPIH

Ker v preteklosti še niso poznali hladilnikov, so si pri shranjevanju živin pomagali z ledenicami. Mravljakova ledenica se nahaja pod parkom ob Mravljakovi vili. Zgradili so jo leta 1927, obnovili pa leta 1956. Služila je za shranjevanje mesa. Pozimi so na Dravi nalomili velike kose ledu, jih zavili v slamo in časopisni papir ter jih nato spravili v ledenico, kjer se je obdržal skozi celo leto.

Mravljakova ledenica

Mravljakova korita imenujemo močan izvir pitne vode ob Mravljakovi domačiji. Ta vodni vir ne usahne niti ob največji suši. To korito so zgradili leta 1927. Voda, ki priteče iz tega izvira, je bila v preteklosti namenjena za pitje, napajanje živine in pranje. Po letu 1980 pa so jo priključili tudi na javni vodovod. Korito so pokrili z betonsko ploščo, tja pa namestili tudi hiško, v kateri je bila vodna črpalka.

Mravljakovo korito

Štepih (vodnjak) v bližini Mravljakove vile je bil zgrajen leta 1927. Je zidan, pokrit in globok 70 cm. Voda v štepihu je podtalnica Vuhreščice. V preteklosti so jo črpali za potrebe gostilne v neposredni bližini, z njo so napajali živino in prali perilo.

Štepih

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

ZAVAROVANO OBMOČJE NARAVE

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

POTEK PEŠPOTI OB VUHREŠČICI

Legenda:

- a) Florijanova kapela na gričku nad pokopališčem
- b) Vodarna Vuhred (vodna vrtina)
- c) Brdejenkove kapelice
- d) Slap na pritolku Vuhreščice
- e) Površinska vodna žila
- f) Vlečnica/smučišče

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

PSSST!

ZAVAROVANO OBMOČJE NARAVE

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

POGLEDI NA PEŠPOT VUHREŠČICA

Brdejenkova kapelica

Slap na pritoku Vuhreščice

Vlečnica/smučišče

Površinska vodna žila

Florijanova kapelica

Vodarna Vuhred (vodna vrtina)

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

PSSST!

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA JE RAZVOJNI ELEMENT KRAJEVNE SKUPNOSTI VUHRED IN OBČINE RADLJE OB DRAVI

S postavitvijo Vodne učne poti Vuhreščica želimo posebej izpostaviti vodo kot povezovalko med zgodovino in sedanjostjo in kot odločilen element v razvoju Vuhreda. Na eni strani vodna energija, ki jo Vuhreščica daje še danes, in na drugi strani mnoge oblike vode, ki se pojavljajo kot prilagoditev človeka pokrajini, kažejo močno vez med naravo in človekom.

Odslej ima Vuhred še dodatno možnost za prepoznavnost. V zgodovino se lahko zapiše kot kraj, ki je uspel ohraniti bogato naravno in kulturno dediščino.

Zahvala gre Heliosovemu skladu in Občini Radlje ob Dravi, ki sta finančno podprla obnovo vaških korit, izvajalcem in

številnim prostovoljcem iz Vuhreda, ki so prispevali k ohranjanju specifične kulturne dediščine, ki kaže na veliko odvisnost naselja od vode tudi zato, ker so izviri vode iz pobočja Pohorja, od koder se napajata obnovljeni vodni koriti, že od nekdaj oskrbovali tukajšnje ljudi.

UČNE POTI SO UČILNICA NA PROSTEM ZA SPOZNAVANJE OKOLJA

Učne poti imajo velik pomen za vzgojo in izobraževanje. Zato jih vse pogosteje vključujemo v pouk tako v osnovnih, kakor tudi v srednjih šolah. Učne poti so primerne za izvajanje naravoslovnih in športnih dni, strokovnih ekskurzij, seminarjev in tekmovanj.

Potok Vuhreščica je hudournik, zato ima velike razlike v pretoku in vodostaju tekom leta.

Sodobni pouk v središče učnega programa postavlja učenca in ne več učitelja. Učenec mora biti sam aktiven, sam mora iskati informacije in delati zaključke, učitelj pa mu pri tem pomaga. Terensko delo kot aktivna oblika pouka je za učence zelo privlačno. Tukaj gre za povezovanje teorije s prakso. Učenci s pomočjo učnih poti spoznavaajo bližnjo in daljno okolico šole.

S terenskimi pripomočki lahko opravimo analize fizikalnih in kemijskih lastnosti voda.

Učne poti predstavljajo učilnico v naravi, kjer učenci spoznavaajo naravo in njene zakonitosti, različne okoljske procese, delovanje ekosistemov in človekov vpliv nanje. S pomočjo učenja ob učnih poteh učence tudi vzpodbujamo k skrbi za ohranjanje okolja.

PRI PROJEKTU UREJANJA VODNE UČNE POTI SO SODELOVALI:

Občina Radlje ob Dravi

Mariborska cesta 7
2360 Radlje ob Dravi
Elektronski naslov: obcina.radlje@radlje.si
Internetni naslov: www.obcina-radlje.si
Tel.: 02 88 79 630

Osnovna šola Radlje ob Dravi

Podružnica Vuhred
Vuhred 107
2365 Vuhred
Tel.: 02 88 71 501

Krajevna skupnost Vuhred

Vuhred 1
2365 Vuhred
Tel.: 02 88 71 360

KS Vuhred

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta
Mednarodni center za ekoremediacije
prof. dr. Ana Vovk Korže
Koroška cesta 160
2000 Maribor
Kontaktna oseba: Vesna Jurač
E-mail: vesna.jurac@uni-mb.si
Mobil: 031 208 747

Avtorici: prof. dr. Ana Vovk Korže in Vesna Jurač, prof.
Izdajatelj: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Mednarodni center za ekoremediacije, 2008
Urednica: Vesna Jurač
Naklada 1000 Izvodov

ZAVAROVANO OBMOČJE NARAVE

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

VODNA UČNA POT VUHREŠČICA

Legenda:

- 1 – Ponovno oživiljena vodna korita
- 2 – Vodna učna pot Vuhreščica
- 3 – Vuhred nekoč
- 4 – Vodna učna pot Vuhreščica
- 5 – Ledenica, Mravljakovo korito in štepih
- 6 – Vuhreščica
- 7 – Mala hidroelektrana in slap na Vuhreščici
- 8 – Cerkev sv. Lovrenca
- 9 – Smo v Vuhredu
- 10 – Pešpot Vuhreščica
 - Florijanova kapelica
 - Vodna vrtina
 - Brdejenkova kapelica
 - Slap
 - Površinska vodna žila
 - Vlečnica/smučišče

Občina Radlje ob Dravi

UNIVERZA V MARIBORU
FILOZOFSKA FAKULTETA

KS Vuhred

